

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETESI ÁRA: Félévre — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4 sz.

Az emberi fülkagyló jelentősége a személyazonosság megállapításánál.

(Tanulmány.)

Dr. Imhofer R. után, német eredetiből a szerző engedélyével
közvetlenül: Raschel Lambert csendőrfőhadnagy.

A dánosi borzalmas rablógyilkosság esküdteszti tárgyalása alkalmából, a hol a cigányapa a fiát, bátyja az öccsét, nővér a fivérét megtagadja, nem ismeri, személyét illetőleg oly adatokat mond be, melyek az igazságszolgáltatás megtévesztését és kijátszását czélozzák: önkéntelenül előtérbe tolul ismét a személyazonosság megállapításának — közbiztonsági szempontból annyira fontos — kérdése s ezzel kapcsolatosan eszközeinek, módzatainak és jeleinek tanulmányozása, megvita'ása és ismertetése.

Tudvalevő dolog, hogy minden — szerintük — valamire való kóbor cigány négy-öt nevet is visel, négy-öt (hozzá még jogosan is szerzett) keresztlevele is van, mert a komaság fejében nyerendő néhány liter pálinkáért vagy egy-egy zsák krumpliért négy-ötször is képes megkereszteltetni — természetesen más-más községben és lehetőleg különböző vallásra — rajkóját egy vérbeli cigány.

Teszi ezt egyébiránt előre kiszámított ravaszágból is, hogy t. i. szükség esetén az igazságszolgáltatás közegeit megtévesztse s a megérdemelt büntetés elől megmenekülhessen, így tehát — hacsak a saját vérbeliek el nem árulják, miként ez a dánosi esetben is megtörtént — a művelt nemzetek eme barbar parasitáinak személyazonosságát megállapítani módfelett bajos.

Ez a szempont vezérelt az alábbi — tudtommal magyar nyelven ily irányban még egyáltalában nem ismertett — szaktanulmány lefordítására és közzétételére.

A szaktanulmány, melynek szerzője dr. Imhofer R. híres fülgyógyász s mint ilyen elsőrangú szaktekintély, a dr. Grosse, hírneves bűnügyi író s egyetemi tanár által szerkesztett „Archiv für Kriminal-Anthropologie und Kriminalistik” című folyóiratban jelent meg. Megfigyeléseinek eredménye az alábbi fejtegetés:

Még mielőtt a fülgyógyászat mint tudomány szerepelt volna, már akkor foglalkoztak a boncztan és ember-tan tudósai az emberi fülkagyló leírásával és annak az arcziome terén való nagy jelentőségével. Lavater (élt

1741 — 1801-ig) „Tanulmánytöredékek az arcziome terén” című szakmunkájában felhívja a tudósok figyelmét a fülnek az arczon való fontos elhelyezésére; Amédé Joux ezeket mondja „Montre moi ton oreille, je te dirai qui tu es, d'ou tu viens et ou tu vas” (Mutasd meg füledet és én megmondom neked ki vagy, honnét származol és mivé lész). Ugyancsak Joux állítja, hogy az emberi testnek egyetlenegy része sem öröklődik át oly megkapó hasonlatossággal apáról-fiura mint éppen a fülkagyló, s hozzáteszi, hogy a fül alakjáról gyakran alkothatunk ítéletet a leszármazottak törvényességéről s illetőleg az anya hitvesi hűségéről.

Bouland pedig e tárgy értekezését ezekkel a szavakkal fejezi be: „Tegyük még hozzá, hogy éppen a fülkagyló az a szerv, mely által a szülők és leszármazottak között a hasonlatosság a legláthatóbban átszármazik és hogy ennek körülírása, illetve meghatározása után az ugynevezett gyermekbecsmpészést a legkönnyebben fel lehet ismerni”.

A személyazonosság megállapításának kérdésénél a fülkagyló fontosságát — írja Imhofer — azon időtáiban kezdtem észlelni, a midőn nagyobb számú gonosztevőt megvizagáltam oly czélból, hogy a szokásos büntetettek ezidőszerint vitás kérdésénél néhány támpontot nyerhessek és esetleg bizonyos irányban állást foglalhassak; ez ideig 120 élő büntettest személyesen megvizagáltam és államrendőrségünk bűnügyi osztályának fényképgyűjteményéből mintegy 2500 fényképet tanulmányoztam át.

Észleleteim legelején azonnal szemembe ötlött az a jellemző vonás, melyet az emberi fülkagyló az emberi ábrázatnak kölcsönöz.

A személyazonosság megállapítása, mely rendes körülmények között tudvalevőleg könnyű és egyszerű eljárás, bizonyos esetekben a legnagyobb bonyodalmakat találja útjában. Ily esetekben első sorban az orvos hivatott arra, hogy anatómiai (boncztani) ismereteivel az eljáró bűnügyi közeget támogassa s annak kezére járjon.

A személyazonosság megállapításának szükségessége fennforoghat: 1. egy hulla, 2. egy élő ember és pedig, vagy

a) egy keresett (nyomozott) egyén személyazonosságának, vagy pedig

b) egy bizonyos személy családi bovatartozandóságának.

Villamos és gőzerőre berendezett gyár átvételről nem képes olcsón főm és jó hangszert szállítani, mint **REMENYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia béli hangszerkészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, czimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, húr, sít. míg **Remenyi** legújabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Külön költésért díjtalanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kérésre.

nak megállapításánál. Ezen utóbbi kérdés, mely nézetem szerint ezideig még nagyon kevésé lett méltatva, különösen a polgári perrendtartásnál nyerhetne alkalmaztatást, nevezetesen: örökösödési, gyermekesempézési és válóperekben.

Az anatomia (boncztan) egész halmaz ismertető jelt bocsát rendelkezésünkre a személyazonosság megállapításához s így azok biányáról korántsem panaszkodhatunk, mindamellett tekintetbe kell vennünk, hogy ezeknek a jeleknek egy jelentékeny része a legtöbb esetben felmondja a szolgálatot s így egyáltalában nem látszik czélalannak a személyazonosság megállapításánál bizonyos új, eddig nem ismert jelek utáni kutatás.

A hullánál nevezetesen számolnunk kell a hosszas betegségeknel rendszerint fellépő ugynevezett vízi betegséggel (cedema), mely gyakran az arcra is kiterjed s azon a különben jellemző ismertető jeleket nagy fokban elváltoztatja, vagy pláne teljesen elenyészteti. A szem, a mely tudvalevőleg egyike a legjobb ismertető jeleknek, rövidesen a halál beálltával teljesen megváltozik; a szarnhártya zavaros lesz, a szemvilág (orvosi műnyelven: csarnokvíz) elpárolog ugyannyira, hogy a szarnhártya beesik, összeráncosodik, míg a szivárványhártyát vér futja alá és színe is megváltozik. A haj, szőrzet rothadás következtében igen hamar kihull (gyakori eset a vízben talált hulláknál); a félreeső helyeken fekvő hullákat az állatok rendszerint kikezdi s így azokat fontos ismertető jeleiktől a leggyakrabban megfosztják.

Élő embernel viszont számolnunk kell az arcvonásoknak és az egyéb azonossági jeleknek szándékos vagy véletlen megváltozásával. Ily változtatások: az arc fitoritása vagy eltorzítása bűnügyi fényképfelvételek alkalmával; a hajnak, szakállnak, bajusznak megnövesztése, vagy levétele; kövéredés vagy lesoványodás az arcban. Nem szabad megfeledkeznünk arról sem, hogy újabban az orr alakja paraffinjektiókkal tetszés szerint elváltoztatható, mely körülménnyel a kriminalistának előbb-utóbb számolni kell. Az ugynevezett tatovirozás, mely pedig a személyazonosság megállapításánál (főképpen az alsóbb néprétegben) szintén fontos szerepet játszik, bizonyos vegyi szerekkel való bánásmód útján teljesen eltüntethető.

Ilyen körülmények között joggal állítbatom, hogy a személyazonosság megállapításánál — az alább felsorolandó indokoknál fogva — az emberi fülkagyló rendkívüli előnyöket nyújt a csodálkozásomnak kell kifejezést adnom, hogy a törvényszéki orvosi szakmunkák írói (Casper, Schürmayer, Schauenstein, Hoffmann, Maschka, Strassmann, Dittrich, stb) e nagyfontosságú kérdést érthetetlen módon mellőzték. Kratter tudós a személyazonosságról írt tanulmányában felsorolja a hajzatot, szemet, fogat, mint a személyazonosságot megállapító szervet, azonban a fülkagylót ő sem említi.

Néhány francia szakmunka (Bouland, Frigorio, Julia) foglalkozik ugyan ezen témával, de a három közül csak

az első tárgyalja a fülkagylót, mint a személyazonosság megállapításához előnyösen felhasználható szervet, míg az utóbbi kettő inkább a kérdés bűnügyi oldalával, nevezetesen a gonosztervek fülkagylóinak jellegzetes alakulásaiival foglalkozik.

Bertillon volt az első, a ki a fülkagylónak a személyazonosságánál játszó, rendkívül fontos szerepét felismerte és erről így nyilatkozik: „Majdnem lehetetlen két oly fülkagylót találni, mely minden részében egymáshoz teljesen hasonló lenne, némely alakulataik pedig megmaradnak az egész életen keresztül a nélkül, hogy lényeges változást szenvednének». Nagyszámu, kitűnő ábrával illusztrálja Bertillon az antropometria (embermérettan) alkotója a lényeges formai eltéréseket.

Ha már most a fent elősorolt szempontokat szem előtt tartjuk, akkor a fülkagylónak a személyazonosság megállapításánál szánt felhasználását illetőleg a következő előnyök lépnek előtérbe.

A fülkagyló porczból áll, mely körül a bőr a kagylónak — czélunknál egyedül ez veendő tekintetbe — elelső felületén mereven feszes, az alborhlálozat igen hiányos, ugyannyira, hogy a fedő bőr csak a hátsó felületen emelhető el apró ránczocskákban a porcztól. Nem kell tehát e részeknek a puffadás, vízben való erjedés stb. által előidézhető elváltozásától és így felismerhetetlenné válásától tartanunk. Azonkívül a porcz sokkal hosszabb ideig áll ellent a feloszlásnak, mint a többi lágy testrészek, mert míg ugyanis ez utóbbiak a földben 2—3 évi fekvés után tökéletesen eltűnnek, addig a porcz (Strassmann szerint) csak öt év múlva enyészik el teljesen s így exhumálásnál a fülkagyló jellemző reliefjei (domborulatai), a mennyiben azok a porczos részen volnának, könnyen felismerhetők és megállapíthatók. Viszont az is igaz, hogy a fulezimpa, mely pedig czéljainknál fontos szerepet játszik, lágy részekből áll s így ezekkel egyidejűleg oszlik fel. Különösen kiemelendő, hogy a fülkagylót az izomzatnak felhasználásával önkényűen megváltoztatni nem lehet; a fülkagylónak legrégibb leírója Santorini megemlíti ugyan, hogy a fülkagyló izomzata is végez rendkívül csekély, a mi tökéletlen éržeink által nem is észlelhető mozgást, ez a körülmény azonban ez ideig vizsgálva és megerősítve nem lett, másrészt annak létezése a gyakorlatban teljesen közömbös.

Mindezek alapján a fülkagylót mintegy a folyton változó arcvonások rögzített, mozdulatlan sarkának, (polusának) tekintetjük. Oly irányú kísérletek, melyek a fülkagylónak mesterséges elváltoztatását céloznák; ismeretlenek, míg viszont Kratter tudós felhoz eseteket, melyeknél az orr megcsontkittatott oly czélzattal, hogy ezáltal a személyazonosság megállapíthatása megbiztosított.

Másik nagy előnye a fülkagylónak a személyazonosság megállapításánál, annak nagy feltűnősége; a gyakorlatban szem egy pillantásra fel- vagy újból megismeri a

A legjobb órák,

legszolidabb ékszerek, egyszerűtől a legdrágábbig, ugy készítenz, mint részletekhez 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

műteremnél Szegeden.
Javítások 5 évi jótállás mellett.
Arjegyzék ingyen!

Kilátás az emlékoszloptól a város felé.

Magyarok és francziák csoportja az emlékoszlop előtt. (Középen Bolgár Ferencz honvédelmi államtitkár).

Napoleon katonái emlékoszlopjának leleplezése Pécsen.

fülkagylónak különleges alakulatait olyannyira, hogy pl. egy tapasztalt és e téren gyakorlott detektív egy keresett vagy nyomozott egyént oly nyilvános helyeken, a hol a tesztelés nehézségeibe ütközik, egy figyelmes pillantást vetve annak fülkagylójára s összehasonlítva azt annak egy jól sikerült profilfényképével, könnyűszerrel felismerhet.

Bertillon ugyan azt állítja, hogy a fülkagylónak pontos és részletes tanulmányozása legalább is öt percet igényel, később azonban jelentékenyen engedett ezen állításából. Nézetem szerint elegendő egy pillantás, hogy a fülkagyló alakulataival tisztába jöjjünk, feltéve természetesen, hogy a tekintetbe veendő alapformákat jól emlékezetünkbe véstük.

Ugy Bertillon, mint Bouland azt állítják, hogy a fülkagyló alakja az egész életen át változatlan marad; ez utóbbinak alkalma volt igen sok felnőtt egyént, a kiknek gyermekkori arcképei rendelkezésére állottak, megvizsgálni s arra az eredményre jutott, hogy a fülkagyló akkori és jelenlegi formája tökéletesen egyenlő maradt.

Ha általánosságban el is fogadom az előbb mondottakat, mindazonáltal felsorolok néhány oly elváltozást, a melyek figyelembe veendők. Így például a fülbevalónak hosszas hordása a fülkagylónak, de különösen a fülzimpának alakját mindenesetre megváltoztatja.

Mig ugyanis a fiatal egyénnél a fülbevaló (itt mindig a lefüggő, bizonyos sulylyal is bíró ékszereket értem, nem pedig a fülzimpán egyszerűen átszurt boutonokat) az átszúrás sebhelyén (hegén) kívül csak egy sekély bemélyedést okoz, mely a fülbevaló levétele esetén tökéletesen kiegyenlítődik, addig a fülbevalónak éveken át való hordása a fülzimpán egy mély, merőleges barázdát idéz elő, melynek mindkét oldalán töltésszerűen emelkedik ki a bőr; az egész fülzimpa erősen meg van nyújtva s ennek következtében a fül valamivel hosszabbnak és keskenyebbnek látszik. (Rüdinger szerint egyes vad néptörzseknél a sulyos fülbevalók hordása következtében vállig érő fülzimpák is látbatók.)

A fülnek ily formájából azután egész biztossággal következtethetünk a fülbevalónak hosszabb időn át való viselésére, habár az időköz csak a legmesszebbmenőbb következtetésekkel s akkor is csak nagyon hozzávetőleg számítható ki.

Az aggkorban a bőrnek általánosan bekövetkező összezsugorodása (atrophia) a fülkagylót sem kiméli. Az agg ember füle, különösen ennek czimpája és az ugynevezett lécz (helix) olyannyira ránczosodik, hogy ezáltal egy-egy jellemző barázdaképződés gyakran teljesen elmosódik, eltűnik, a porcz sokkal határozottabban lép előtérbe, sárgás sárgás színezést nyer s egyáltalában az egész fülkagyló (Schwalbe szerint), mintha valamennyire megnagyobbnodna.

Alakváltozást idézhetnek elő a fülkagyló sérülései is; mindazonáltal oly esetekben is, midőn a fülnek egy nagy része hiányzik is, ha annak jellegzetes része ép

maradt, a személyazonosság ezek alapján megállapítható. Így például egy bevágás (colobom) a fülzimpán alapul szolgálhat egy személy azonosságának megállapításánál még az esetben is, ha a felső fülkagyló teljesen biányzik. (Vége köv.)

A cigányok elleni nyomozásról.

Irta: K. Nagy Sándor, kir. törvényszéki bíró.

II.

Léppen hozzá akartam kezdeni a nyomozás részletezéséhez, midőn betoppant hozzám egy földim, a ki csak nem régen tette még fel fejére a kakastollas kalapot s arra kért, hogy mondanék még valamit általában a cigányokról.

— No jó, csak aztán olvassák el majd az örsön, ha szabadidejük lesz. Mert az olvasás, kivált a mesterséghez tartozó dolgok olvasgatása soha nem felesleges. A cigányokról pedig sokat lehetne írni.

Mert nemcsak nálunk vannak ám cigányok feltűnő számban, hanem más országokban is. Legtöbb van Romániában, azután Spanyolországban, sőt ha Angliában megfigyelni a cigányokat, csak elcsudálkoznánk, hogy mennyien kóborolnak ott is. És ezek a cigányok bárhol laknak is, mindenütt egyformák, rá lehet ismerni egyikről a másikra s ők különösen megismerik egymást, nyelvük pedig ugyanaz mindenütt Európa bármelyik országában, csupán némely szavakat kevernek nyelvükbe az általuk lakott ország nyelvéből.

A cigánynak tájékozódási képessége bámulatos. Csupán elbeszélés után képesek felkeresni az egyes helyeket s az odavezető legrövidebb utat, a mely egyuttal a legbiztosabb is. Utmutatásul a minden cigány által már ismert jeleket hagynak az útfélen, különösen a választaknál, ilyenek kék vagy vörös rongydarabok az árokparti bokrokra, vagy fákra aggatva. Erről tudják meg, hogy merre jár a karaván, vagy merre veszedelmes és bátorságos az út. Ez igazítja el a börtönből kiszabadult rabokat is.

A kis Murza azt mondta, hogy a dánosi rablásból kapott pénzét elásta egy árokpartba s nem jegyezte meg másképpen, csak hogy a mellett volt egy lyuk. Teljesen ez a lyuk volt a jel, melyet úgy megfigyelt, hogy róla fel tudta találni. Jutina mondta, hogy egy ákácfasorba ásták el a rablott pénzt s a fát, melynek tövében volt a pénz elásva, megjelölték, oly módon, hogy gallyait letördelték és kergét megfaragták.

A cigányoknak az a szokásuk, hogy midőn a karaván valamely hünccselekményt követ el, szétoszlik s különböző irányban elszéled s csak időnk mulva jön össze ismét egy előre pontosan meghatározott helyen. Murza mondta, hogy a dánosi rablás után szétváltak s elszéledt egy laposban, azután egy nagy erdőben találkoztak.

Valaki említette a dánosi ügyben, hogy a cigány takarékpénztára a föld, a hová elrejtí pénzt s egyéb értékes tárgyait, hogy biztonságban legyen. A téglási elfogatás alkalmával Buer nyavalytörést színlelve, a földre vetette magát s előzben kaparta a földet, hogy elrejtthesse ott a 'Tutától a korcsmában átvett s a dánosi rablásból származott tárgyakat, de ott köves, kemény talaj lévén, nem tudott gödröt kaparni körmével. Buer magához tért, de midőn bekísérték őket, egy árok mellett ismét nagy gyengeséget színlelt s ledült az

A közönség az emlékoszlop előtt.

Népvánor a Tottlyén.

Napoleon katonái emlékoszlopának leleplezése Pécsen.

árokba, a többi asszonyok mellé ültek és szoknyaikat ráterítették, eközben aztán a beteg Buer gyorsan használta mind a tiz körmet és gödröt kapart a puba árokpartba s oda rejtette el a nala levő s a dánosí bünperben legfontosabb szerepet játszó bünjeleket s betakarta földdel, abban a reményben, hogy szabadon bocsátásuk alkalmával ott megtalálják s midőn ezt elvégezte, azonnal megszűnt a gyengesége. De terve nem sikerült, nemcsak azért, mert őket nem bocsátották szabadon, hanem azért sem, mivel egy tanu szemtanuja volt a csomag elásásának s azonnal hirt adott arról s a csomag napfényre került.

Hihetetlen gyorsasággal s igen távoli helyekre eltudnak jutni, mikor a szükség úgy kívánja és a távoli helyen feltűnően mutogatják magukat, vagy éppen a községi előjáróságnál keresnek valami dolgot, hogy tanuságot szerezzenek reá, miként abban az időben ők ott voltak és így előtte való napon nem lehettek a büncelekmény elkövetésének színhelyén.

Murza mondta, hogy a dánosí rablógyilkosság elkövetése után mentek, mindig mentek, egész éjjel szaladtak, csak az erdőben, vagy kukoriczásban telepedtek le, a zöld dohány barázdáján mentek, mikor kezdett reggelni, akkor az erdőben beljebb mentek. És a dánosí rablógyilkosság tetteseinek egy részét harmadnapon már Tégláson fogták el, a hová nem vasuton mentek egyesesen, hanem ki nem derített uton Pestmegyéből eljutottak Szajolba, onnan vasuton Debreczenbe, innen gyalog kimentek a Debreczenhez tartozó Alsó-Józsa vasuti megállóhelyre s itt ültek ismét vasutra s úgy mentek Téglársra.

Hogy pedig az utazás gyorsítására mi mindent elkövetnek a cigányok, arról megemlékezett Batai István tanu, a ki kocsival ment ki Szentkirályról a tanyára, egy csárdába betért s aztán tovább ment, de «biztatta a bor» a másik csárdánál s oda is bement s ott talált egy cigánylegényt, a ki kérte őt, hogy az öreg anyját vigye el kocsijával, ő ígérkezett erre, de az öregasszonnyal együtt még másik 7—8 felült a kocsijára s felugrált valamennyi cigánygyermek, vitte őket egy darabig s mikor le akarta szállítani, azok kényszerítették, hogy tovább is vigye őket, úgy hogy alig tudott megszabadulni tőlük.

A cigányok csak ritkán járnak egyedül, hanem többen kóborolnak együtt s rendszeren egy-egy karavánt alkotnak, mely legkevesebb 8—10 tagból áll, melynek sok hatalommal felruházott vezére van. Parnó is egy ilyen vezér volt s a Mundrával történt szembesítéskor felháborodva mondá: «Boha ne láttam a járásomban, ez a lány az én nyájamba nem tartozott.» Sokszor eltagadják a karavánhoz tartozandóságukat az idegenek előtt, csupán óvatosságból. Pedig szerintük csak az a törvényes házasság, a mit a vajda, ennek hiányában a karaván főnöke köt meg közöttük, habár a sátoros cigányférfiak az e fajta «törvényes házasságot» is meg lehetősen kerülik, mert ez következményekkel jár reájuk nézve.

Hát van házasság a cigányok közt? Többnyire úgy vannak vele, mint Lakatos Sándor Sztójka tanu (különben a lipótvári fegyház lakója) mondta a Lulogyával történt szembesítéskor: «Bizonyos feleségem nincs, Lulogyával laktam ugyan, irtam is neki Lipótvárról, de nem esküdöt feleségem, volt ilyen már nekem hét is.»

De azért azt a házasságot, melyet a vajda előtt, a cigány-czeremoniák szerint kötnek, törvényesnek hiszik és vallják. Habár — minden szemérem és erkölcsi

érzék hiányában — már a serdülő gyermekek között nem ritkaság az együttélés: rendszeren mégis csak 25—29 éves férfiak és 20—24 éves nők lépnek együtt házasságra. Az özvegy asszony azonban már csak ritka esetben megy férjhez, a minek az oka az, hogy a cigány nő korábban vénül, mint a férfi.

A legtöbb házasságot ősz végén kötik, hódolván a rendes falusi szokásoknak.

Sajátságos jelenség az, hogy ha a cigány más népfajba, vagy nemzetiségbe bázanosodik: beolvad abba, de az is igaz, hogy ha más nemzetiségi férfi a cigányok közé kerül és cigány nőt vesz el, teljesen elcigányosodik minden maradékaival együtt. Ez utóbbi körülmény magyarázza meg, hogy 1757-ben országos rendelet jelent meg, mely megtiltotta a cigányokkal való házasságot.

A cigánykaravánok rendszeren sátor alatt tanyáznak s éppen azért a sátor és az összes holmijaik szállítására kocsit használnak, melyen több sátor is elfér. A kocsik buzására rendszeren lovat, vagy ritkábban szamarat használnak. De igen gyakran maguk buzák a kocsit. Buer is gyermekeivel együtt buzta a kocsit Abádszalókon, mikor a férfiak be voltak zárva. Sőt a dánosí alkalommal is, Jutina szerint az emberek buzták a kocsit, mert a lovat már előbb lebunkóztatták a csendőrök.

Rendszeren az asszony a kocsit és ló tulajdonosa, de ugyancsak övé ám a gyermek eltartásának gondja is, a ki különben is az ő és nem az apa törzséhez számítatik. Ebben van is észszerűség, mert a cigánygyermek természetes apját csakugyan nehéz lenne megállapítani. Trokár Marcsa is azért titakozott ez elnevezés ellen, mert őt csak az apja után hívják Trokárnak — magyarázta meg a 84 éves Kolompár Mari. Ebből érthető meg Surányi Lidi Lizinek az a kifejezése Murzsára: «Itt is, amott is az én unokám, mert apja, anyja az én gyermekem volt». És csak így mondhatta Jutina: «Kácsi az öreg anyám lyánya». Ilyen alapon fakadt ki Surányi Márton a kis Murzsa ellen: «Nem ismerem, hogy testvérem volna, nem is vág rá». Sőt Dolár azt jelentette ki: «Be tudom bizonyítani, hogy az öreg Surányi nem volt az apám».

A cigányok óvatosak a gyermekekkel szemben s talán ritka kivétel a dánosí eset, midőn a gyermekek vezettek nyomra. Kolompár Mária mondta: «Ha a kis gyermek (Murzsa) nem lett volna, soha se jött volna ki rájok; a kis Murzsa kezdte, beszélgettek egymás közt.» Erre azonban Parnó azt jegyezte meg: «A ki felszedte, annak a cigányasszonynak tanulmánya van ebben a gyermekben» (Murzsában). Tuta pedig felbőszülve mondá: «Ha Dánoson lettünk volna, csak nem vittünk volna magunkkal gyermekeket és asszonyokat.» Buer azt állította a Murzsa valomásáról: «azót mondja, mert fél, hogy megverik ezek a sok urak.» És Murzsa és Mundra vallomásával szemben Jutina vallotta, hogy mikor a cigányok (t. i. a felnőtött férfiak) ilyeneket beszéltek, elküldték a gyermekeket onnan vagy ők maguk mentek el messzire beszélgetni.

Köztudomású dolog azonban, hogy ha a cigányok nem is mindig avatják be előre titkaikba a gyermekeket, azokat mégis felhasználják kómkedésre, őrtillásra, sőt a lopás véghezvitelére. És Rafael Pipi János tanu is elszólta magát: «Ha mi mulatunk, kiülünk a hűvösre s ott ember, lány, gyermek.»

Éppen azért a büncelekmény nyomozása alkalmával különös gondot kell fordítani a gyermekek kihallgatására, a kiknek vallomása néha utbaigazítást adhat, annál is inkább, mert Péter Pál tanu a Surányi

bandájához tartozó gyermek nyakában ezüst sarkantyukat, nyaklánczokat talált. Buer pedig azt ismerte be, hogy az ő pénze gyermekének vánkosába volt elrejtve.

Érdekes szokása a cigányoknak, hogy a rablott vagy lopott tárgyakból mindenki osztályrészt kap, de nem személy, hanem családok szerint. A férj veszi fel az osztályrészt s az asszony csak akkor, ha a férj nincs ott. És természetük bozza magával, hogy az osztozásokkor rendesen összevesznek. Parnó ilyen osztozásból származó civakodás folytán oltotta ki bátyjának életét ezelőtt két évvel, a miért hét évi fegyházat kapott.

Közmondás, hogy a cigány nem szereti a szelet s ez és gyávasága okozza, hogy zivataros éjszakában teljesen nyugodtak lehetünk tőle. Pedig hozzá van szokva az idő zordságához s annyira megedződik, hogy a könnyebb testi sértések iránt majdnem érzéketlen. Surányi Márton fejét úgy ütötték be a gyóni rablásnál, hogy más becsületes ember belehalt volna, Surányi Márton mégis elmenekült, a mi annál nevezetesebb, mert a rablásra menetelkor már egy golyó volt a czombjában. Ő is ezekkel a súlyos sérülésekkel képes volt elmenekülni, sőt szükség esetében futott is.

Emlékezetben maradt, hogy egyszer egy ló ledobott a vásárbán egy cigányt, nagyon súlyos sérüléseket szenvedett, eszméletlenül szállították a kórházba: az orvos életveszélyesnek, de mindenesetre nagyon hosszú ideig tartónak jellette a sérelmeket. És a cigány harmadnap éjjelen megszökött a kórházból az ablakon keresztül s magával vitte az ágylepedőt is...

— No, földi! elég most már a cigányokról általában? Nem? Még a bátorságukról is szóljak valamit? Jó, de aztán nem én leszek a hibás, ha csendőrtársai megunják.

Majd a jövő héten.

ÉRDEKES NYOMOZÁSOK.

Még egy gyufaszál.

Közlő: *Dobai Mihály* őrsvezető.

Lapunk 20. számában olvastam egy nyomozási esetet, melynél egy gyufaszál vezetett a tettesek nyomára. Én is egy hasonló esetet akarok bajtársimmal megismertetni. Itt is egy gyufaszál adja az ügyes nyomozó kezébe a tettes kiderítésére vezető fonalat és maga az eset és nyomozásának körülményei és lefolytatása szintén nem kevésbé tanulságos mint ama nyomozás, melyet bajtársam a hivatkozott közleményben ismertetett.

Az 1902. évben a tiszakiúrti őrsre osztatván be szolgálat-tételre, ott ismerekedtem meg Sz. K. jó módú és közbeesülésben részesülő kőmiveszmesterrel, a ki azelőtt szintén hosszabb időn át tagja volt testületünknek. Mint polgárember is megtartotta rokonszenvét és vonzalmát a csendőrség iránt és a községében megforduló járőröket nemcsak szívélyes barátsággal fogadta, hanem minden alkalommal tőle tölthetőleg támogatni is törekedett.

Én is csakhamar barátságot kötöttem azzal a derék emberrel és gyakran elbeszélgettünk a csendőrségi szolgálat fontosságáról és különböző eredményes nyomozásokról.

Egy alkalommal, többek között, midőn a csendőrségnél elért sikerei felől érdeklődtem, elbeszélte, hogy 1898-ban egy németajkú szepesmegyei őrsre helyezték és bizony oleinte sokat kellett küzdenie azon körülmény folytán, hogy a német nyelvet nem ismerte és így a lakossággal való érintkezésben is akadályozva volt. Az első alkalommal, midőn ezen őrskörletben szolgálatot teljesített egy fiatal próbacsendőrrrel vezényelték ki, a ki szintén nem tudott németül és a helyi viszo-

Az emlékoszlop

nyokat sem ismerte, a mennyiben csak két héttel előbb osztozták be az őrsre. Ilyen körülmények között nem menekülhetett bizonyos szorongatástól, melyet a tájékozatlanság és tudatlanság érzete önkéntelenül ébresztett benne.

Éjjelre egy községbe érkeztek, hol a szabályszerű portyázás elvégzése után megtartották a nagy pihenőt.

Korán reggel K. J. ottani kereskedő ébresztette föl őket, panaszolván, hogy az éj folyamán üzletét feltörve, ebből 150 kor. készpénzt és körülbelül 1000 koroná értékű árut loptak el.

Természetesen azonnal a helyszínre sziettek, hol a tényállás megállapítása és az ellopott tárgyak pontos jegyzékbe vétele után, a helyszíni szemlét is a legalkalmasabban fogantatották; azonban a legesekélyebb jelet vagy nyomot sem bírták felfedezni, mely a tettesek kiderítésére utmutatást szolgált volna. A helyszínén bűnjel egyáltalán nem maradt az üzlet előtti talaj pedig olyan kemény és száraz volt, hogy azon a tettesek nyoma nem maradhatott hátra.

A szemlénél csupán azon igen kétes értékűnek bírszó eredménye volt, hogy Sz. K. az üzletben levő tisztos zsákok között egy négyszögletes félig elégetett gyufaszálát talált, melyről kétségtelenül meg volt állapítható, hogy az egy ugynevezett szalonyfűtőnek a része. Kétségtelennek látszott továbbá, hogy a gyufát a tettesek használták az üzletben levő kőmipa meggyújtásához.

Mint hogy pedig a községi lakosság nagy része, vagyis a földművelő nép, csakis kénes gyufát szokott használni, arra kellett következtetni, hogy a tettesek inkább az uri, illetve a jobb iparosztályhoz tartozhattak; mert a szalonyfűtő csak ezek használták. Más üzlet a községben nem lévén Sz. K. a hárosnál az iránt pulthozódott, hogy kik azok a községbeli lakosok, a kik szalonyfűtőt szoktak nálá vásárolni. Erre a káros határozatlan kijelentette, hogy ilyen gyufát a községben csakis a róm. kath. plébános és N. P. nevű jó módú marhakereskedő szoktak használni.

Ambár ezek közül a eselőkemény olkövetősöket egyik sem volt gyanúsítható, Sz. K. mégis elhatározta, hogy felkeresi a

marhakorokadót, már csak azért is, mivel, mint értusult, az magyarul is beszélt és így vele beszélgetésbe bocsátkozva, esetleg mégis meg tudhat valamit, a mi a nyomozásnál hasznára válhat. De mindenestre felvilágosítást nyerhet tőle a helyi viszonyokat illetőleg.

A mint a járó N. P. lakúira érkezett, úgy ez, mint felőge feltűnő módon elhallványodtak és egész lényük bizonyos nyugtalanságot áraszt el. Azonban N. P. csakhamar összehívta magát, barátaihoz fogadta a járórt és azt helyi nyelven kényszerítve, tudakozódott, hogy mi járatban vannak és hozzájárult, hogy talán csak nem az éjjeli betörés ügyében keresték fel. Ez esetben, folytatva, minden körlezés nélkül, a legnagyobb készséggel megengedi, hogy házkutatást tartsanak.

Közben belepélt a szobába N. P. husz éves fia, ki szintén mindjárt azzal fordult a járóhoz, hogy csak tartanak mind az alaposabb házkutatást a lakúikon.

Ambár Sz. K.-nak ez a viselkedés gyanúsnak tűnt, mégis minthogy nem volt semmi olyan alapos gyanú, mely a házkutatást indokolta volna, kijelentette N. P. előtt, hogy ő csak beszélgetés és tájékozódás szerzése végett jött el hozzája és távol van tőle még az a gondolat is, hogy őt vagy hozzátartozóit a betörésnek lopás alkövetésével gyanúsítsa.

Ez azonban N. P.-t nem nyugtatta meg, hanem egész eszéltélvél egyetemben a leghatározottabban követelni kezdte a házkutatás megtartását, azon indoklással, hogy a csendőrök náluk megjelenésén, a lakosság most már őket fogja gyanúsítani a betöréssel, azért szükséges a házkutatás, hogy ily módon értelmességük hivatalos uton legyen megállapítva.

Sz. K. végre, miután gyanúja is a feltűnően viselkedő családdal ellen mindjobban növekedett, engedett a követelésnek és hozzájárult a házkutatás megajátásához. Miután a lakbelyiségek, a padlás és pincze átkutatás eredményre nem vezetett, a járó az istállóba ment és ott kezdte meg a kutatást. Az istállóban husig érő szalmában három szőp tehén volt a jászokra kötve. A szalmát a járó szintén felforgatta, de ott sem talált semmi gyanúsat. Midőn már az istállóból távozni készültek, Sz. K.-nak fellükt, hogy a két szőp tehén áll és oszik, míg a harmadik középső nyugodtan fekszik és meg sem mozdul. Hogy ennek okáról meggyőződjenek, odament a fekvő tehehez, és hogy azt felállásra bírja, oldalán rugta. Azonban a tehén meg sem mozcizant. N. P. ezt látva, megjegyezte, hogy a tehén azért nem kel fel, mivel beteg. Ez a magyarázat sem elégitette ki a most már gyanakvó Sz. K.-t, annál is inkább, mivel a tehén feltűnően kövérnek látszott, holott, ha a tehén beteg lenne, bizonyára lefogynék volna. Most alaposabban szemügyre vette a teherrel és csakhamar meggyőződött, hogy az nem élő tehén, hanem egy elég ügyesen kifosztott és összevarrt tehénbőr.

Egy pillanat múlva volt és a virrás fel volt fejtve, mire a járó nem csak meglepetésre és egyben örömmel, a titongó nyíláson napfényre kerültek az éjjeli betörés alkalmával ellopott összes tárgyak.

Ezek után N. P. és csakhamar töredelmes bocsánatot tett és a járó a tettesekkel elfogyva, azokat a házi-jelkkel és tehénbőrrel együtt átadta a bíróságnak.

Íme a jelentéktelennek látszó gyufaszál minő jelentékeny tényezővé néte ki magát a nyomozás folyamán. E nélkül a gyufaszál nélkül alig sikerült volna a tetteseket kideríteni.

HIREK.

Frigyes főherceg köszönete. Frigyes főherceg öfensége leányának, Mária Henrietta főhercegnőnek folyó hó 3-án a Baden melletti Weilburgban Hohenlohe Schillingfürst Gottfried herceggel történt egybekelése alkalmából Ziegler Károly ezredes, mint a magyar korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője, a fenséges szülőknek a m. kir. csendőrtisztikar hódolatleljes szerencsekívánatait tolmácsolta. A kifejezett szerencsekívánatot Frigyes főherceg öfensége a következő távirattal köszönte meg: «Köszönöm ezredes urnak és a magyar királyi csendőrtisztikarnak a

szívólyos szerencsekívánatait. Frigyes főherceg, tábor-szernagy».

Halálos végű támadás. Pusztai József, tarcazfői őrsbeli csendőr május 25-én este 1/10 órakor szolgálaton kívül a szepesmegyei Tarjánfő községben sétálgatva, a Petruska Károly-féle koresmából nagy lármát hallott. A nagy láрма okát megtudandó, a koresmába lépett, az ott levő zajongó egyéneket csendre intette, mire őt Czipkala János tarjánfői lakos egy söröslüveg-gel halántékán dobta, majd Bobkó Mihály nevű társával együtt lefegyverzési szándékkal a már megsérült csendőrnek rontott. Pusztai csendőr ezt látva, kardot rántott és azzal támadói közül Czipkala Jánost megvágva, rajta halálos kimenetelű sérülést ejtett. A vizsgálat megindított.

Tűz. A borsodmegyei Damak községben június 2-án délelőtt 1/21 órakor gondatlanság következtében tűz keletkezett, a minek következtében 18 lakóház összes mellékhelyiségeivel, mintegy 42,620 korona kárértékben leégett.

KÉPEINKHEZ.

Francia katonák emlékoszlója Pécsen.

Pécs városában emlékoszlókat állítottak az ott 1809-ben elesett franczia katonák emlékének megörökítésére. A nagy Napoleon ugyanis, miután a magyarokat nem sikerült eszéltetésével az uralkodóháztól való elszakításra bírni, 1809-ben féltelmetes hadseregével behatolt magyar területre is. Az itt ez alkalmammal lefolyt harcokban Pécsen elesett harcászok emlékéit örökíti meg ez emlékoszló, melyet nagy áttöréssel és kímélés mellett a francia és magyar kormány képviselőinek jelenlétében lepleztok le. A magyar honvédséget Bolgár Ferencz honvédelmi államtitkár, a francia kormányt pedig Vicomte de Fontenay budapesti francia főkonzul képviselte az ünnepségen. Az emlékoszló, mely díszesre válik Pécs városának, bizonyára még szorosabbra fűzi a rokonszenvet, mely a francia és magyar nemzet között eddig is fennállott.

KÜLÖNFÉLÉK.

Kocsikerekek papirosból. A papirosból készült kocsikerekek már régóta nem mennek újdonsághozámly, sőt az sem új dolog már, hogy vasutikocsik kerekeit is lehet papirosból készíteni. Teljesen érthetetlen azonban az, hogy miért nem terjedtek el ezek a papiroskerekek nagyobb mértékben. Talán találójuk egy Allen nevű amerikai gépész-műrnök, a ki 1869-ban készített első ízben papíros kereket. Talán talán azonban az első irlőben sok gúnyunk és ölezelődésnek volt kitéve és csak évekig tartó, fáradságtalan álláselődés és kényeztetés után kapott engedélyt arra, hogy papíros-kerekeit egy vasuti vonalon kipróbáltassza, mire egy sőt az állító tehervonaton fél évtizedig használták azokat. Végre 1871-ben sikerült Allennek rávenni a nagy Pullmant arra, hogy száz papíros-kereket rendeljen vasuti kocsijai számára. Ezzel ezután meg is volt alapítva Allen szerencsése, mert Pullmann annyira meg volt elégedve az eredményvel, hogy részvénybirtokoságot alapított a kerekek előállítására. Illinois államban és Hudsonbani hatalmas gyárat építtetett, a hol a próbált papírosból készült kerekekkel készítették. Az első kerekek 500 ezer kilométert futottak be a nélkül, hogy a kerekek-ábrona, a mely alig öt centiméter széles volt, ellopott volna.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb elhatározás.

Ő császári és apostoli királyi Felsége folyó évi május 26-án Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy:

jekel- és margitfalvi *Jekelfalussy* Lajos m. kir. honvédelmi miniszter az Ő Felsége a német császár és Poroszország királya által neki adományozott porosz királyi vörös sasrend I. osztályát elfogadhasse és viselhesse.

Okiratilag megdicsértettek:

A m. kir. honvédelmi miniszter úr által:

Szerdahelyi László, a szegedi II. honvédkerületi parancsnokság törzse állományába tartozó, a II. számú csendőrkerületi parancsnoksághoz beosztott I. osztályú százados-hadbíró a csendőrkerületi parancsnokságnál, illetve csendőrbírósnál kifejtett ernyedetlen szorgalmáért és példás működéséért.

Erdőfi Ferencz m. kir. V. számú csendőrkerületbeli járásőrmester, a közbiztonsági szolgálat terén huzamosabb időn át kifejtett buzgó és eredményes tevékenységeért.

Baráth István m. kir. V. számú csendőrkerületbeli őrmester, a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett igen buzgó és igen eredményes tevékenységeért.

Zsivics Mihály m. kir. VIII. számú csendőrkerületbeli csendőr, egy ember életének a vízbe fulástól történt megmentéséért.

Athelyeztetettek:

1908. évi június hó 1-ével:

Baróczy Ferencz, VIII. számú csendőrkerületbeli hadnagy, szatmár-németi szakasparancsnok, hasonló minőségben ugyanazon csendőrkerületbe: Nagykárolyba.

Forgács Vilmos, II. számú csendőrkerületbeli hadnagy, szakasparancsnoki minőségben a VIII. számú csendőrkerületbe: Szatmár-Németibe.

Pajor Tamás, I. számú csendőrkerületbeli hadnagy, szilágy-somlyói szakasparancsnok, hasonló minőségben az V. számú csendőrkerületbe: Póstyénbe.

Báró Orbán Bódog, V. sz. csendőrkerületbeli hadaprédiazhelyettes, ideiglenes szakasparancsnoki megbízás mellett az I. számú csendőrkerületbe: Szilágy-Somlyóra.

Jakovicsky András, III. sz. csendőrkerületbeli hadaprédiazhelyettes, ideiglenes szakasparancsnoki meg-

bízás mellett a II. számú csendőrkerületbe: Teme kubinba.

Tamás Gergely, főhadnagy-számvivő, a IV. számú csendőrkerület pótszárnyától a VI. számú csendőrkerület pótszárnyához; végül

Sztempák István, hadnagy-számvivő, a VI. számú csendőrkerület pótszárnyától a IV. számú csendőrkerület pótszárnyához.

Nyugállományba helyeztetett:

1908. évi június hó 1-ével:

Hupka János, m. kir. VIII. számú csendőrkerületbeli törzsőrmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint rokkant, népfelkelési fegyveres szolgálatra is alkalmatlan.

Választott lakhelye: Kassa.

Előléptettek:

1908. évi június hó 1-ével:

A m. kir. V. számú csendőrkerület állományában: *Árva* István, *Csepj* Kálmán és *Végh* Kálmán ez. őrsvezetők, őrsvezetőkké.

Katonai szolgálati jel.

A legénységi I. osztályú katonai szolgálati jellel ellátatott:

A m. kir. V. sz. csendőrkerület állományában:

Mikula István járásőrmester, 1908. évi márczius hó 24-ével.

A legénységi II. osztályú katonai szolgálati jellel ellátatott:

A m. kir. V. sz. csendőrkerület állományában:

Antal Mihály ez. őrmester, 1908. május 24-ével, *Végh* Pál ez. őrmester, 1908. márcz. 6-ával és *Gubik* János csendőr ez. őrsvezető, 1908. május 24-ével.

Névváltoztatás.

A m. kir. VIII. sz. csendőrkerület állományában:

Czifra József csendőr családnevét, a m. kir. belügyminiszter urnak 1908. május 4-én kelt 23147/VI-a. számú engerlélye alapján „*Szamosfalvi*”-ra változtatta.

Házasságra lépett:

A m. kir. V. sz. csendőrkerület állományában:

Magyarits Mihály ez. őrmester, *Burger* Máriával, 1908. május 23-án, Besztercebányán.

Kényelmes
havi részletfizetésre

hegedűk, grammofonok, fuvolák, czimbalmok a legköltelesebb, leg-
jobb gyártmányok.
Önműködő, forgatható hangszerek. Dús választék!

Képes hangszer-árjegyzék ingyen és bérmentve.

ELEK és TÁRSA
BUDAPEST,
Károly körút 10. sz.

PÁLYÁZATOK.

Egy kataszteri irattárt kezelő irodatiszti állás a soproni pénzügyigazgatóságánál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Megfelelő lakpénz. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Kérvények a soproni pénzügyigazgatósághoz 1908. évi június hó 30-ig.

Egy hivatalozolgai állás a nagykikindai kir. törvényszéknél. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz 180 korona. Ruhailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kivánatos a német, szerb esetleg román nyelvek ismerete. Kérvények a nagykikindai kir. törvényszék elnökéhez 1908. évi június hó 30-ig.

Egy hivatalozolgai állás a sárbogárdi kir. járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz pótlékkal 160 korona. Ruhailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a székesfehérvári kir. törvényszék elnökéhez 1908. évi július hó 10-ig.

Egy kezelői állás a cs. és kir. hadügyminisztérium szakszámvévőségénél. Fizetés 960 korona, 1440 korona fizetéssel járó I-es fizetési osztályba való előléptetési várománynyal, szabályszerű szállásilletmény, 120 korona egyenruházati pótlék egyszermindenkorra szolgálati ruházat beszerzésére. Német nyelv szóban és írásban, a számolás teljes ismerete. Kérvények 1908. évi június hó 20-ig a cs. és kir. közös hadügyminisztérium szakszámvévőségéhez nyújtandók be.

Egy gyalogrendőr őrmesteri állás Zombor sz. kir. törvényhatóságánál. Fizetés 840 korona. Szabályszerű lakpénz. Csizmapénz 40 korona. Természetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Szerb va y bunyevác nyelv. Három havi próbaszolgálat. Zombor sz. kir. város polgármesteréhez czimzett kérvények a város főkapitányához 1908. évi június hó 27-ig. A nyugdíjazás esetében követendő eljárásra honvédségi Rendeleti Közlöny (Szabályrendeletek) 1907. évi 14. számában 3833/eh. szám alatt közzétett körrendelet irányadó.

Egy hivatalozolgai állás a marosvásárhelyi kir. járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz pótlékkal 200 korona. Ruhailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a marosvásárhelyi kir. törvényszék elnökéhez 1908. évi július hó 15-ig.

Egy irtóki állás a szeghalmi kir. járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 300 korona. Napidíj 6 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Bizonyítvány 3 havi próbaszolgálatról. Négy középiskolai osztály v Telekkönyvi vizsga. Kérvények a gyulai kir. törvényszék elnökéhez 1908. évi július hó 3-ig.

Egy hivatalozolgai állás a budapesti kir. törvényszéknél. Fizetés pótlékkal 700 korona. Lakpénz pótlékkal 300 korona vagy természetbeni lakás. Ruhailletmény 100 korona vagy természetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a budapesti kir. törvényszék elnökéhez 1908. évi július hó 14-ig.

Egy mázatiszti állás a déasknai kir. sóbányahivatalnál. Fizetés pótlékkal 1000 korona. Természetbeni lakás. 41 m. fa, 84 kg. só. Magyar nyelv szóban és írásban. Sóanyagkezelésben, irtói teendőkhöz és számvitelben való jártasság. M. kir. pénzügyminisztériumhoz czimzett kérvények a marosújvári m. kir. főbányahivatalhoz 1908. évi június hó 20-ig.

Egy hivatalozolgai állás a tiszafüredi kir. járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz pótlékkal 60 korona. Ruhailletmény 100 korona Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények az egri kir. törvényszék elnökéhez 1908 június 30-ig.

Egy hivatalozolgai állás az aranyosmaróti m. kir. adóhivatalnál vagy áthelyezés esetén az aranyosmaróti pénzügyigazgatóság kerületében máshol. Fizetés 600 korona. Természetbeni lakás. Ruhailletmény 60 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények az aranyosmaróti magyar kir. pénzügyigazgatósághoz 1908. évi június hó 28-ig nyújtandók be. A kérvényben határozottan megjelölnöd, hogy csupán az aranyosmaróti vagy más ily állásra is vonatkozik.

Egy gépészi állás a hajmáskéri tüzérségi lövészkola központi erdőtelepénél. Fizetés 960 korona, az 1440 korona fizetéssel járó I. fizetési osztályba való előléptetési várománynyal, szabályszerű lakilletmény, 120 korona egyenruházati pótlék egyszermindenkorra szolgálati ruházat beszerzésére. Német nyelv szóban és írásban, a számolás teljes ismerete. Vizsgázott fűtő és gépkezelő. A gépészet és elektrotechnika ismerete. A gépiüzem vezetéséhez való alkalmasság, a magyar nyelv ismerete. Kérvények 1908. évi július hó 1-ig a wieni katonai műszaki bizottsághoz.

Egy hivatalozolgai állás a nagyszobeni kir. törvényszéknél. Fizetés pótlékkal 700 korona. Lakpénz pótlékkal 200 korona. Ruhailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. — Német és román nyelvismeret. Kérvények a nagyszobeni kir. törvényszék elnökéhez 1908. évi június hó 28-ig.

Egy irtóki állás a budapesti kir. törvényszéknél. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 600 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály, Telekkönyvi vizsga. Kérvények a budapesti kir. törvényszék elnökéhez 1908. évi június hó 17-ig.

Egy irtóki állás a szorencsi kir. járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 360 korona, esetleg természetbeni lakás. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály Telekkönyvi vizsga. Kérvények a sátoraljaújhegyi kir. törvényszék elnökéhez 1908. évi június hó 22-ig.

Két irtóki állás a budapesti ker. és váltótörvényszéknél. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 600 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Három havi próbaszolgálat. Négy középiskolai osztály. Kérvények a budapesti keresk. és váltótörvényszék elnökéhez 1908. évi június hó 25-ig.

1777/908.

Pályázati hirdetmény.

Tab községi rendőri, éjjeliőri állásokra pályázat hirdettetik.

I. Egy rendőr vezetői állás, javadalmazása: évi fizetés 800 kor., lakpénz 160 kor., ruházat természetben érték 154 kor.

II. Három első osztályú rendőr, évi fizetés 500 kor., lakpénz 120 kor., ruházat természetben, értéke 154 kor.

III. Két második osztályú rendőr. — éjjeli őrszolgálatra, nappal utkaparóti teendőkre — fizetése 400 kor., lakpénz 120 kor., ruha természetben, értéke 154 kor.

Jól teljesített 5 évi szolgálat után személyi pótlék kiállításba helyezve.

Csendőrségi, katonai, rendőri szolgálatból pályázók előnyben részesülnek, kérvényben jelölöd a kerület, szárny, vagy szolgálati hely, a honnan szabadságoltatott a pályázó.

Felszerelt kérvény a községi előjárósághoz küldöd 1908 június hó 30 áig.

Az állás egy évig ideiglenes, ennek kifogástalan letelte után történik a véglegesítés v. felmentés.

Szabályrendelet és szolgálati szabályzat a tabi körjegyzői irodánál betekinthető.

Egyéni előfeltétel a pályázókra ugyanaz, a mi a csendőrségnél; az életkor kivételével.

Az állás legkésőbb 1908 augusztus 1-éig elfoglalandó.

Tab, 1908. évi június hó 1-én.

Kér Sándor

P. H.

Havelka Pál

körjegyző,

bíró.

Magyar királyi államvasutak nyári menetrendje.

A vonatok indulása Budapest keleti p. u.-ról.									
vonat-szám	óra	perc	napok	hová	vonat-szám	óra	perc	napok	hová
318 ³⁾	6 00		szv.	Hatvan	610	12 20		szv.	Arad, Tóvis
28	6 2			Nagy-Kanizsa, Triest	8	12 30			Szombathely, Wien
1002	6 50		gyv.	Kassa, Csorba	310	12 30			Hatvan
1002	7 00			Pécs, Váralja	26 ⁴⁾	12 30			Bicske
302	7 05			Rutka	322	1 25			Gödöllő
906 ⁵⁾	7 10			Újvidék, Belgrad ⁶⁾	1304	1 40		gyv.	Fehring, Graz, Manitz
				Gyulafehérvár, Nagyszeben, Tóvis, Brassó ⁷⁾	1504	1 50			Kassa, Sopron-Pálka
604 ³⁾	7 20			Máramarosziget, Fehring, Graz, Triest	912	1 50		szv.	Szabadka, Buzina ⁸⁾
				Wien, Graz, Sopron	602 ⁴⁾	2 00		gyv.	Arad, Bukarest ⁹⁾
10	7 30		szv.	Kassa, Lemberg	4	2 05			Wien, Paris
402	7 35		gyv.	Máramarosziget	404	2 15			Kassa, Lemberg
320	7 40		szv.	Gödöllő	504	2 25			Kolozsvár, Tóvis, Szatmár-Németi
908	7 45			Belgrad, Bród	92	2 25		szv.	Bicske
606	8 00			Kassa, Csorba	312	2 30			Hatvan, Szerencs
1508	8 10			Zágráb, Fiume, Pécs, Bród	510	2 40			Szolnok
1008	8 20			Kolozsvár, Brassó	1902	2 55		gyv.	Eszék, Rosznóbud
506	8 20			Munkács, Máramarosziget	904	3 20			Gyákényos
408	8 30			Stanislaw	1022	3 25		vv.	Rosznóbud, Belgrad, Konstantinápoly
1708	9 00			Rutka, Berlin	304	3 30		gyv.	Paks
306	9 15			Wien, Graz, Sopron	324	3 30		szv.	Rutka, Berlin
344	11 15		szv.	Kiskörös	324	3 30		szv.	Gödöllő
20	11 55		szv.	Bicske	1004	4 10		gyv.	Zágráb, Fiume, Roma
					18	4 30		szv.	Érzsébetváros
					6	5 15		gyv.	Győr, Sopron
					326	5 20		szv.	Gödöllő
					508	5 40			Kolozsvár, Brassó
					308	5 55			Rutka, Berlin
					322	6 25			Pécel
					916	6 30			Kiskörös
					314	6 40			Hatvan
					160 ²⁾	6 55			Bicske
					1706	7 05			Msziget, Stanislaw
					16	7 10			Győr, Triest
					316	7 40			Hatvan
					1912	7 50			Pécs, Bród
					328	8 15			Gödöllő
					24 ⁶⁾	8 20			Bicske
					514	8 25			Szolnok
					1510	8 45			Kassa, Csorba
					1006	9 00		gyv.	Fiume, Nizza
					502	9 15			Bukarest, Stanislaw
					1306	9 25		szv.	Fehring, Graz, Triest
					608	9 30			Arad, Brassó
					408	9 40			Lemberg, Kassa, Máramarosziget
					910	10 10			Belgrad, Rutka, Szerencs
					12	10 20			Wien, Paris
					1010	10 45			Fiume, Napoli
					1506 ⁷⁾	10 45		gyv.	Kassa, Csorba, Lemberg
					338	11 10		vv.	Rutka, Szerencs

A vonatok érkezése Budapest keleti p. u.-ra.									
vonat-szám	óra	perc	napok	honnan	vonat-szám	óra	perc	napok	honnan
513 ³⁾	4 40		szv.	Tápiószecső	321	12 10		szv.	Gödöllő
645	5 00		szv.	Máriaradna, Arad, Nagyvárád, Debreczen	1005	12 15		gyv.	Napoli, Nizza, Roma, Fiume
839	5 10		vv.	Berlin, Rutka	609	12 25		szv.	Tóvis, Arad, Püspökladány
309	5 30		szv.	Hatvan	301	12 45		gyv.	Berlin, Rutka, Wien, Sopron
1707	5 45			Msziget, Stanislaw	7	12 50		szv.	Szombathely
909	6 00			Belgrad, Bosznóbrod	401	1 00		gyv.	Lemberg, Lawa, Konstantinápoly, Bród
607	6 05			Brassó, Arad	903	1 05			Bukarest, Arad
17	6 10			Komárom	601 ²⁾	1 15			London, Paris, Wien
11	6 25			Wien, Triest	1	1 35			Tóvis, Kolozsvár, Szatmár-Németi
407	6 35			Lemberg, Kassa, Máramarosziget	503	1 40			Gyákényos, Eszék
1505 ⁷⁾	6 50		gyv.	Csorba, Kassa	1901	1 50			Pécs, Bród
1911	6 55		szv.	Paks, Bród, Eszék	1501	1 55			Bárfa, Kassa
913	7 10			Kiskörös	1301	2 10			Graz, Fehring
507	7 20			Brassó, Kolozsvár	315	2 10		szv.	Hatvan, Szerencs
1307	7 25			Graz, Fehring	21	4 15			Bicske
319 ⁸⁾	7 30			Gödöllő	323	4 50			Gödöllő
311	7 40			Hatvan	15	6 25			Győr
501	7 50		gyv.	Bukarest, Brassó	505	6 40			Brassó, Kolozsvár
1003	7 50			Roma, Fiume	907	6 55			Belgrad, Bród
19 ⁹⁾	8 00		szv.	Bicske	325	6 55			Gödöllő
1509	8 15			Csorba, Kassa	3	7 05		gyv.	Wien, Graz
509	8 30			Szolnok	305	7 10		szv.	Berlin, Rutka, Szerencs
313	8 45			Hatvan	605	7 25			Brassó, Arad
1007	9 05			Fiume, Bród, Pécs, Győr, Szekesfehérvár	407	8 00			Munkács, Máramarosziget
18	9 20			Szabadka	1009	8 15			Fiume, Bród, Stanislaw, Mazica
911	9 40			Berlin, Rutka	1705	8 20			Pécel
307	9 50			Berlin, Rutka	333	8 30			Bicske
6	10 15		gyv.	Sopron, Győr	23	8 35			Bicske
27	10 35		szv.	Triest, N-Kanizsa	1507	8 45			Csorba, Kassa
					335	9 05			Pécel
					9	9 10			Wien, Graz, Triest
					303	9 15		gyv.	Berlin, Rutka, Roma, Fiume
					1001	9 25			Vinkovce, Pécs
					603	9 40			Magyeregyháza, Brassó
					403	9 55			Kolozsvár, Stanislaw, Lemberg, Munkács
					905 ⁵⁾	10 00			Máramarosziget
					1303	10 10			Belgrad, Újvidék
					1503	10 20			Graz, Fehring, Csorba, Kassa
					547	10 35		szv.	Nagykátanya
					25 ¹⁾	10 50		szv.	Bicske
					327	10 55			Gödöllő
					317 ⁶⁾	11 20			Hatvan

- 1) Vasár- és ünnepnapokon május 17-től bezárólag szept. 13-ig közl.
- 2) Újvidéktől Belgradig csak május 11-től közlekedik.
- 3) Május hónapban csak Tóvisig közl.
- 4) Május hónapban csak Brassóig közl.
- 5) Csak vasár- és ünnepnap előtti hétköznapokon közlekedik.
- 6) Csak június 1-től közlekedik.
- 7) Június 30-tól szept. 14-ig közl.
- 8) Csak vasár- és ünnepnapot követő köznapon, továbbá minden kedden és pénteken közlekedik.
- 9) Július 2-től szeptember 16-ig közlekedik.
- 10) Csak június 1-től közlekedik.
- 11) Május havában csak Brassótól közlekedik.
- 12) Belgradtól csak május 14-től közl.
- 13) Vasár- és ünnepnapokon május 17-től bezárólag szeptember 13-ig közlekedik.
- 14) Május hónapban csak Tóvistól közl.

Vászon zubbony. **!! Csendőrség előnyben részesül!!** Csendőring
 Vászon nadrág. **GERŐ ALADÁR** Csendőralso-nadrág.
 Különféle minőség. Budapest, VI., Szerecsen-utca 41. sz. Különféle minőség.
 Árjegyzék bérmentesen. Pontos és gyors elint.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =
 VI., Liszt Ferenc-tér 9.
 könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir.
 — csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —
 Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban.
 Honv. miniszter ur önmagmeltósága által május hó 19-én 25286/16. szám alatt kiadott rendelet szerinti városi örsök részére rendszeresített Ellenőrzési könyvecskék már kaphatók raktárunkon, nemkülönben most jelent meg kiadásunkban Kivonat és Utrmató az A 11a jelzetű ügyviteli szabályzatból a csendőrség részére. Ár — 30 fillér.